

Nr 168.

Av herr **Källman, m. fl.**, med förslag till förordning angående försäljning av rusdrycker m. m.

Vid förlidet års riksdag frambar riksdagens nykterhetsgrupp i inom båda kamrarna avgivna motioner förslag till reformerad rusdryckslagstiftning. Liksom vid 1914 års riksdag blev det ej heller vid fjolårets riksdag möjligt att åvägabringa ett kamrarnas samstämmiga beslut, i det att bevillningsutskottets sammanjämningsförslag icke lyckades vinna första kammarens bifall.

Att en genomgripande reformering av gällande rusdryckslagstiftning är av behovet påkallad, är en lika allmän som välgrundad folkmening, och av allt att döma uppbäres nykterhetsgruppens vid förra riksdagen framlagda förslag av en mycket stark opinion. Därom vittnade redan de uttalanden, som av en mängd kommunalstämmor, församlingar, föreningar och möten gjordes till förmån för förslaget, då det framlades inför 1914 års riksdag. Med sällsynt enhällighet underströk fjolårets stora förbudskongress de krav, för vilka förslaget ger uttryck, och icke minst föregående riksdags förhandlingar i frågan gäve vid handen, att, trots betydande meningsskiljaktigheter, riksdagen tämligen enhälligt känner och erkänner nödvändigheten av en reform.

När därför gruppen ånyo framlägger frågan till riksdagens prövning, sker det i förhoppning om att riksdagen i känslan av det oavvisliga i kravet på ett undanröjande av rådande missförhållanden måtte enas om en lösning av frågan på de linjer, som i gruppens förslag uppdragas.

Frånsett några smärre formella förbättringar är det förslag, som gruppen härmed framlägger, i allt väsentligt samma förslag, som frambars vid fjolårets riksdag.

Vid 1914 års riksdag avvek bevillningsutskottets förslag på två viktiga punkter från nykterhetsgruppen: dels i fråga om den vid lokalt vetos införande respektive upphävande av erforderliga majoriteten, dels i fråga om kontrollnämnderna. I det förra avseendet fann sig emellertid bevillningsutskottet vid föregående riksdag böra biträda nykterhetsgruppens förslag och alltså sätta den för kommunalt försäljningsförbuds införande respektive upphävande erforderliga majoriteten till $\frac{2}{3}$ -delar av de röstande. Däremot vidhöll utskottet alltså sitt motstånd mot kontrollnämnderna. För nykterhetsgruppen står det emellertid klart, att en garanti tarvas för att de med vidgad befogenhet utrustade bolagsstyrelserna verkligen fullgöra sina skyldigheter i enlighet med lagstiftningens syfte. Organ, som kunna övervaka bolagens fullgörande av sina åligganden, äro därför av behovet påkallade. Kontrollnämnderna avse att utgöra dylika organ, och det vill därför synas som om deras uteslutande äventyrar den avsedda kontrollens effektivitet.

I följande avseenden har gruppen icke kunnat biträda bevillningsutskottets förslag utan återgår till sitt tidigare förslag.

a) I fråga om 18 § har utskänkningen ansetts böra allenast omfatta vin och öl.

b) Utskänkningen på passagerarefartyg, som enligt utskottets förslag skulle omfatta både vin och öl, har av gruppen ansetts böra allenast omfatta öl.

c) Bestämmelse om tillfällig utskänkingsrätt torde icke vara erforderlig.

d) I enlighet med gruppens förut avgivna motioner har bestämmelse om utskänkning i samband med måltidsinackordering uteslutits.

e) I enlighet med reservationerna till bevillningsutskottets betänkande har givits den åt gruppen föreslagna lydelsen av 80 §, 88 § 3 mom. samt 133 §.

f) Bestämmelserna angående förbud mot upplåtande av detaljhandel med rusdrycker inom eller omedelbart invid park inom stads planlagda område samt angående förbud mot rusdrycksutskänkning i samband med teaterföreställning, varieté, danstillställning o. dyl., har fått den lydelse, som av gruppen tidigare föreslagits.

Till 105 § har i anslutning till förra riksdagens med anledning av propositionen nr 23 fattade beslut fogats ett nytt moment av innehåll, att Kungl. Maj:t och Konungens befallningshavande må äga befogenhet att vid krig, krigsfara eller då arbetslöshet eller nöd i större omfattning är rådande införa förbud mot försäljning av rusdrycker.

I 19 § 2 och 10 mom. har företagits ändringar i enlighet med bevillningsutskottets förslag.

I ersättningsfrågan framställa vi samma yrkande som förlidet års bevillningsutskott.

Liksom vid varje omfattande lagstiftningsfråga, där en mängd olika förhållanden beröras och där olika meningar kunna göras gällande, förefinnes det också bland nykterhetsgruppens medlemmar olika meningar i fråga om vissa detaljer, men gruppen är fullständigt enig om förslagets principer och väsentliga utformning.

På grund av vad sålunda anförts få vi härmed vördsamt hemställa,

1) att riksdagen måtte för sin del antaga vid denna motion såsom bilagor fogade förslag till

a) förordning angående försäljning av rusdrycker;

b) förordning om ändrad lydelse av 1—3, 6, 10, 11, 13 och 14 §§ i förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av tillagade alkoholfria drycker samt svagdricka;

c) förordning om ändrad lydelse av 7 § i förordningen den 18 juni 1864 angående utvidgad näringsfrihet;

d) förordning om ändrad lydelse av 13, 23 och 31 §§ i förordningen den 7 augusti 1907 angående tillverkning och beskattning av maldrycker;

e) förordning om ändrad lydelse av 1 och 4 §§ i förordningen den 11 oktober 1907 angående tillverkning av brännvin; samt

f) förordning om ändrad lydelse av 1 § i förordningen den 18 juli 1913 angående statsverkets fond av rusdrycksmedel;

2) att riksdagen under förutsättning att riksdagen antager ovanberörda författningslag, måtte, i anledning av införandet av förordningen angående försäljning av rusdrycker,

dels medgiva, att till sådan ägare av gästgiveri, vilken på grund av bestämmelserna i 10 § av förordningen den 9 juni 1905 angående försäljning av brännvin vid tiden för ikraftträdandet av förordningen angående försäljning av rusdrycker är berättigad att utskänka brännvin, må för rättighetens upphörande

från och med år 1918 av staten utgivas ersättning med årligt belopp, som av Konungens befallningshavande fastställes efter de grunder, vilka finnas angivna i kungörelsen den 12 juli 1907 angående ersättning till gästgivare, som avstå från dem jämlikt förstnämnda lagrum tillkommande rätt till utskänkning, ävensom att änka efter manlig ersättningstagare må, därest äktenskapet blivit ingånget före den 1 maj 1907, efter mannens frånfälle under sin återstående livstid äga att uppbära den ersättning, vartill mannen, om han levat, varit berättigad,

samt bestämma, att gästgiveriägare, om han vill komma i åtnjutande av ifrågavarande ersättning, skall därom före den 1 september 1917 till Konungens befallningshavande i det län, varest gästgiveriet är beläget, ingiva ansökning och därvid styrka, att han i egenskap av gästgivare fortfarande är till utskänkning berättigad;

dels ock medgiva, att erforderliga medel för gäldande av ersättningsbelopp, som enligt ovan angivna grunder skola utbetalas, må utgå ur statsverkets fond av rusdrycksmedel, och att till gästgivare beviljad ersättning av Konungens befallningshavande må utbetalas kvartalsvis vid början av varje kvartal från och med ingången av år 1918.

Stockholm den 27 januari 1916.

G. W. Källman. *J. A. Ingvarson.* *Johan Ericsson.*

Sven Linders. *Aug. Sävström.*

Bilagan till denna motion är lika lydande med den som fogats vid motionen nr 61 i första kammaren av herr Ollas Ericsson m. fl.